

జమీందారీ రయతుల ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవసాయక భాగ్యోదయమునకు

సంపుటము ౨

శనివారము

౨౪-౧౨-౩౨

నెల్లూరు

సంచిక ౧౩

దరికి, పాదిలె తాలూకాల గ్రామోద్యోగుల కొకవిజ్ఞప్తి

—0—

(పోలవరపురామబ్రహ్మచారి-వకీలు)

ఈ విజ్ఞప్తిను జమీందారీ గ్రామోద్యోగులం దను మన్నింపదగియున్నను, రానున్న ప్రభుత్వము యుగముగా పై కెందుతాలూకాల ప్రజలకే గావున ప్రత్యేకించి పై రీక్షయించవలసి వచ్చింది. స్వాధీనమున గౌరవములకుఁ దిశోదకములిచ్చి, మన జమీందారు వయమునను భయమునను, పేదరహితుల బాధించి వోట్లసంపాదించ వచ్చునగా యిది కల్లా లోన్ల సభ్యత్వమునకై మన తాలూకాల పక్షమున పరిష్కారము యున్నాము. వకీ-కురిద్దలలో రహితుల కష్టసుఖములకై పాటుపడి పోరాడాల మనదియిది. పామర్యములు కలనాడు లేదని కదా జమీందారు మనకు ప్రతినిధిగా వెదలనున్నవాడు? ఇట్టిపరిస్థితి యేర్పడుట మన కల్గినను తలవంపులుగాదా? రహితు కష్టసుఖముల బాటింపక, పండినను యెండి

నను, తిన్నను లేకున్నను, పిల్చిపిచ్చియొనర్చు జమీందారు రయతులపై కనికరముచూపవలదా! ఏలుటకురాజ్యములేదా! ఉన్న సంస్థానమును, అందరిప్రజలను సకలముగా పరిపాలించుటకు చేతగాని వారికి, స్థానికపంక్తులలో పెద్దలమని యెట్లు తిరుగనేర్పర జమీందారులు? ఇంతకును కాలపై పరీక్షయు కొంత వరకుమహాశయే నియమింపగల పాముకజనము లేకుదా మ్మలని గుర్తింపక చేతులార ఆత్మవివాళమును గొనికెచ్చుకొనుచున్నారని నిజముగ లేన ప్రజలు తిన్న ప్రేమించి గౌరవించుచున్నారని జమీందారు తలచుచున్నాదా? వారి గౌరవాదరముల వడయుటకు వీరు చేసిననుకార్యము లేవి? జమీందారీయుగోగ్యగులగ తియు నీచాతి నీచమునున్నదిగాని, తగుగౌరవమును జమీందారు వలనగాని, అన్యులవలనగాని, పొందుటలేదు.

ఈ యెన్నికలలో వైపను ప్రజలయందుస్వాధీనము పెంపొందునని అంది, యీ విజ్ఞప్తి మొనర్చుచున్నాము. జమీందారునకు వోటిచ్చుట యనిన ఆత్మజ్యోహమేయగును. వారు మన మెలా లక్షింపదు. మన మెలుగోరువారెప్పుటికినికారు. వారి దాగ్ధావములకు మాటులకువిలువలేదు.

ఈయెన్నికలలో జమీందారు ప్రజాప్రతినిధిని నిలచుటకు భవబలమును, గ్రామోద్యోగుల యందయు రామకొనియేకదా! ప్రజలు తమరాధ్యతల గుర్తించినచో జమీందారుని భవబలమును తృప్తి కరించగలరు. ఇక గ్రామోద్యోగులు తమతమ గ్రామములలో దనుకుల సలుకుబడిని దుర్వ్యయమున ర్పక, ప్రజలయు తమ యొక్కయుపురోధి వృద్ధిని మనసునందుంచుకొని, అక్రమములకు తయారణా సగ భయముగాక యిది ప్రార్థించుచున్నాను. అట్లా చట్టబో, వాత్సానికి లాభి వ్యయములమాట యెట్లుండ, ప్రజలవిశ్వాసమును నోల్పోవుటయు, పేరు ప్రతిష్టలు మంటలయ్యుటయు, పటస్థించును. ఇంత కును తమరు యీ యల్లకల్లాలములలో తోక్యము గల్పించుకొన నివార మేలేదు. తనకుమున ప్రజల రీడించి వోట్లసంపాదింపుడని నిర్బంధించుటకు జమీందారున కట్టిపామ్మనులేదు. ఈక్లెవ్వ సమయము వచ్చినచో ప్రజలకుగల విశ్వాసగౌరవముల నిల్పుకొనుదనియే వినయ పూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

కళాప్రపూర్ణ వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిగారి స్మరణము.

దుష్టాదులు రామిరెడ్డిగారు.

1. నీకుగఁ దిక్కుయెల్ల తరి నీవుతెనుంగు కవిత్వ పాదపుక
భారల వాల్చెనా పోయితి మధాతుమరం బొసంగె; పట్టి యా
వీరి పాల్గొనఁగఁ జరిగించెను సింహపురము నేటికిఁ
కారక కాంచినా కలిత సన్నని కింజీ వివ్వణంబులఁ.
2. వాటిని నేటసి గలుప వానెపు పంకెనయాయఁ కాంచిన
పొరువమఱు దివ్యదధిరంద్య కవిత్వ విమర్శనంబులఁ
సాక్షియఁజేరితిని కవిచంద్రుఁడు వేంకటరాయశాస్త్రి యా
మేలుఁ పంపుతి ద్రుతిమ మించు హృదంతర పద్మసీతక
3. శ్రీవాళాభిరయ్య శేషుడివిభవంబు
కావ్యాన్త కల్పవా గౌరవంబు
కృష్ణరామ కృష్ణుల కృత విష్ణుచిత్రియ
శేష శుభ వారిశేషులులు,
బ్రాహ్మణ గౌరవర్యంబు వ్రాతి పదంబున నించు
కాలిదాస కవిత కావ్యరసము
భవభూతి సాహిత్య భాండారశేఖరి
దానిన యాని ముచ్చాలసయలు,

నారదవార్తలు.

చి, జయిలుకుపంపితే వైవార్త మనస్సు మా కేమైనా రోడ్డేసినావా?

కూర్మనాకవారిల్లా ఎన్నికలనంతరము.

పీఠాపురం మహారాజావారి పట్టణ మగు పీఠాపురమునకు, చిత్రవర్తుల పద్మ రాజ (అక్బరు) ముససలు, యాయన ఏడు సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్నాడు. యీతడు మహారాజావారి భావమరెడికి, రాజావారి కలవ్రపరకారం పీఠాపురం ది కానేదారుకు పోటిగా తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు స్థానములకు నిలచినాడన్న కా రణముచేత, యూనియనుబోర్డు అధ్యక్షుప దవి ఊడబెరికింది, కోపము చల్లారక ము ససలు పదవి తీసివేసినారట. ఇంకనులవ మానవలచుటకు, గ్రామవెట్టియారుకు తిమివ్వకుండ అపహరించి నాడని, పెద్దా పురం డిప్యూటీ కలక్టరువద్ద క్రిమినల్ కేసు పెట్టి సాగిస్తున్నారు. పద్మరాజును కిక్కి

డికేయను 22-వ తేదీని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్ష. యెన్నిక జరిగిన జమీందారీ జస్టి సుపక్షము ఓడిపోయి, పల్లారాజుగారు గ లుతురిను భయముచేత పరీధానముగ్గి బొట్టిలిరాజాగారితో చామర్లకోట స్తేష నులో, వాల్తేరునుండి 6-వ తేదీని, మహా వానరము 22-వ తేదీని జిల్లాబోర్డు సానగారు తేదీ మాన్పించమని వేడుకో న్నారట. పరీధానముగ్గిగారు మహారా జావారి వార్తకు అభయ వాస్తవిచ్చి, తేదీ మాన్పినారు; లియితే మహారాజావా రి జ్యేష్ఠకుమారులు మాడరకరివ్యూలో వాసిన "జమీందార్లు-వారిభావిడితే,, కు న్ను, యాయెన్నికలలో చేయుచున్నప్రయ త్నములకుయేమయినా సంబంధమున్నదా? మాటలాకటి. చేతలింకొకటి.

కొనుబోరిది యేరిది సంకరిది
యొంధి వాల్చెనా దర్శన హర్ష్యమయ
సంకెట్టిని వ్యాఖ్యాత్య చక్రవర్తి
శేయ స్వర్ణాక్షరంబులు తెలుసుకునె!

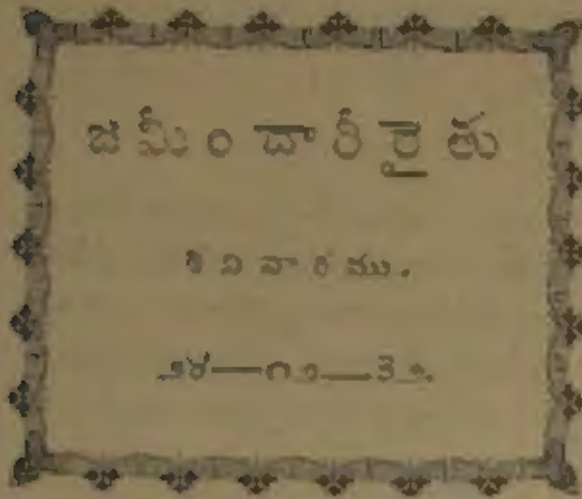
1. స్మరణించినవాడు విశేషించి చాకరి
పేరయ్యఁ బొట్టలు ప్రేమలువర్త;
చిత్రించాడు కృపించిన యొంధి కా
ర్యములేక వచ్చితి యాహవంబు;
పరిగించినాడు మా భావన బాలపు
లిక పెండ్లి చలువపండిండ్ల నడ;
దక్కించినవాడు కథానాథాగర
కథలుజెలువ నడక గౌరవంబు
అంధి భావభిహుని సమాదరించి
దిట్టి యభినయాభిరుచులు దీర్చినాడు
యంతెట్టి కళాప్రభావము కంకిరిముగ
స్మరణ చిహ్నంబు నిల్పుకు హృదంబు!
2. వాడును నేడనాక యొక వాడును వీరవరవోక తిరిగెం
బూడితరాక సంస్కృత రహస్యల భారతిసేవ సర్వి యా
యూడిగవుం కృమిత సయిచి, యొప్పిద మైన ఫలంబు మాకుఁ జే
కుడ వసుగ్రహించిన యకుంతకృపాచరినీపు ధనుఁ!
3. ఈవానర్వన సేవకు నీడుజోడు
పృథిక్యతి యొవన్వరేను విద్యద్యరణ్య
యెవరి యువకృతియును లేక యా యనంత
కాలమున నీడుజాను మక్షరక గాంము!

జమీందారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్లతో జ మీందారీ గ్రామాలన్న కోడ్లయమై లోకవని న్నెల్లారు వారిను కొచ్చారు. ఇదిజోడి వాకు మని వాకశివి తెలుసు? నూడూరు వెంకటగిరి కోడ్లలో, నాల్గవెట్టియండి జయంపు రైలుస్టేషను వరకు బ్రాంచికోడ్లు చేయుచున్నాడి. ఇట్లే న్నెల్లారు మద్రాసు కోడ్లలో నుండి వెదపయి రైల్వేస్టేషనుకు ఒకబ్రాంచి కోడ్లు చేయుచి యు న్నది. వీటికి కంట్టికి మధ్య 9 మైళ్ళు కోడ్లు వేసి నతో వెంకటగిరి కోడ్లబోర్డుండి జయంపు, వెదపయి య రైల్వేస్టేషనుకు మీరుగా బ్రంకుకోడ్లలో కలసుకొనుటకు ఏర్పరుచు. జయంపు, అరి మానిపాడు, చిల్లమానిచేమ, మొదలగు గ్రామాలు ఒక యిది చాలా అవసరము. లోగడయిది ప్రె సిడెంట్ల అగిహాయివడి.

జమీందారులు-రయితులు
ఎన్నికలు

శివవారము గాదు.

I

శాసనసభ యందు, జమీందారులు, రయితుల కిచ్చి గు గతలుగట్టి, రయితులపేరున, తామె, సాధ్యమునున్న స్థానముల నాక్రమించుచున్నారగుదా! విశాఖపట్టణం, గంజాం, జిల్లాబోర్డులలో జిల్లాల తరపున, ప్రస్తుతము శాసనసభ యందున్న అధికసంఖ్యాకులగు సభ్యులు జమీందారులుగాగాని, వారిరాచకీయమి త్రిలుగాగాని, వారిసహాయముచే జయ ముదినవారుగాని యున్నారు. కనుకనే, ఎట్టిటులాండు ఆక్టుయొక్క- సవరణవిల్లును, రయితుసంఘమువారు, శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టించ దలచగా, గుంటూరుజిల్లా ప్రతినధియగు శ్రీ చెలసాని సత్యనారాయణగారొక్కరు మాత్రము దొరకిరి. తుదికు వారును పట్టికు ప్రాసిక్యూటరు ప దవిత్తై, శాసనసభ సభ్యత్వమునకు రాకీ నామాపెట్టి, మన సవరణవిల్లు మట్టిలోగ లసిపోయెను. తుదకు, ప్రభుత్వముచే ప్రవేశపెట్టబడిన, సవరణవిల్లై నను చర్చిం పబడునప్పుడుగాని, సెలెక్టు కమిటీయందు విచారింపబడునప్పుడుగాని, మనవారు అని పిలువబడిన ప్రతినధి లే ఆరుజిల్లాలకు

గాను, రయితులకు శాసనసభయందులేర యిరి. ఇప్పుడు బాబ్బిలిరాజుగారి మం త్రివ్యవహారావిర్భవించిన ఫలితమాయున్న ట్టి, ప్రభుత్వపు సవరణ విల్లై నను, తిరి గి చర్యకు తేబడినది!

ఇట్లుమరనస్థానము కారణము, రై తులయొక్క స్వయాంశ్యతాపరాధమ! కాని ఇట్టి, ఇట్టి విల్లై నయొక్క ప్రా ఖ్యాకులే జిల్లాలయందు రయితులపేరుమీ యెయింద, జమీందారీ పారీయిత ప్రా ముఖ్యము సంకుండుటకు కారణమేమి? దినసామాన్యమునకు దినవోట్లు, వారిమం చిచెడ్డలవారయని, వారికష్టసుఖముల తెలి యని, వారిపాకర్య సంపాద్యమార్గముల కినిపెట్టని జమీందారీ పక్షీయుల తల్లివ్వ బడినవి? రయితును శ్రీశాసనసభయందు దే చేరొందుచున్న జమీందారులు, రయి తునకు, కాలానుగుణముగ, ప్రభుత్వము కల్గించుపాకర్యములనయినకల్గింపనిచ్చుగింప ని జమీందారులు, రయితు బాగుపడుట కు కినియునట్టియు, రయితు తనసంఘము ను బలపరచుకొనుటకాచి కంటగించు కొనునట్టి జమీందారులు, ఇవ్వధముగా, దమమిత్రులు, పక్షీయులతోబాటు శాస నసభలకు పోగల్గుచున్నారన్న, రయితులు అందును, జమీందారీ రయితులు, తమవ శమయియున్న వోటుహక్కును, తమజా తికిసదాప్రబల విరోధులయినవారికిచ్చు చున్నారన్నమాట! తమదీవిలేమును వం చించుటలోనే, స్వప్రతిభకలదను కొను వారికి, రయితులిప్పటివరకు వోటులిచ్చి వంచకులయిరి. ఇకనయిననిట్టి స్వవివాశ న కరమగు పద్ధతి మానుట, రోయుట ర యితులధర్మము.

II

స్థానిక సంస్థలలో అనేకము జమీం దారుల వశమగుచున్నవి. నెల్లూరు కృష్ణా, విశాఖపట్నం, గంజాం జిల్లాబోర్డులు, జ

మీందారుల హస్తగతమైనవి. అనేక తా లూకాబోర్డులు వారి పెత్తనము క్రిందనే యున్నవి. రయితు లెల్లరు చెల్లించు సె న్సు ధనమే, తాలూకా, జిల్లాబోర్డులయొ క్కి ఆదాయమగు చున్నవి. ఈ బోర్డు లు, రయితుల ధనముతో, రయితాంగము నకు, గ్రామ్య వాసులకు వలయు సుకా ర్యముల నెరవేర్చి, లనసరముల దీర్చుటకు యేర్పరచబడినవి. ఒకప్పుడి బోర్డులు, కలెక్టరులు, సబుకలెక్టరుల పాలనము క్రిం ద నున్నను, ఇప్పటికి పన్నెండు వత్సరము లనుండి, పూర్తిగా ప్రజా పాలన క్రింద శాసన పూర్వకముగా, పెట్టబడినవి. ఏ రయితు లీ బోర్డుల యాదాయమునకు ఆ ధారులో, ఏ రయితుల యనసరముల దీ ర్చుటకై యీ బోర్డులు స్థాపించబడినవో అట్టి బోర్డులు యీ దినములందు, జమీం దారుల హస్తగత మగుట వింతయే కాక విపరీతము కూడనై యున్నది.

తాలూకా జిల్లాబోర్డులు రయితుల కగత్యమగు స్థానిక ప్రభుత్వ విధుల నిర్వ ర్తింప పలసియున్నవి తాలూకాబోర్డు లు, గ్రామ గ్రామముల మధ్య రహదారు ల నేర్పరచి, వివిధ గ్రామముల దాపునగ ల పెద్ద రోడ్లకు కల్పుట కగత్యమగు రహ దారుల నేర్పరచ వలసియున్నది; మరియు గ్రామ గ్రామమునకు ప్రాథమిక విద్యాల యముల నేర్పరచవలయును; ప్రజలకు క ల్లు వివిధ వ్యాధులకు తగిన చికిత్సలను సకాలమున చేయించుటకు ఆస్పత్రుల స్థా పించవలెను; దీనులకు, హరిజనులకు, తదిత ర ప్రజలకు అగత్యమైన ప్రదేశములందే లైవల, మంచినీటి వసతులై, తటాకముల ను లేక, బావులు త్రవించవలయును. ఇ క జిల్లాబోర్డులు, గొప్ప రహదారుల నేర్ప రచి, ఉన్నత విద్యాలయముల స్థాపించి ప్రబల యారోగ్యాభివృద్ధికై వలయుప్రయ త్న ము ల కే పి, ఏ రు ల పై న, నడు

లపైన గొప్ప వాతావరణం కలిగి, రయితుల కింతవరకు వసతుల కల్పించవలసియున్నది. ఈ విధుల నిర్వహణ వలన బాధ్యులపై రయితుల అవినీతి విధానము నెదురించి, రయితుల కష్టపాథ్యముల తెలియక, రయితో కలిసి పనిచేయుట కష్టమై జమీందారులకు, వోలరులకు రయితులు, బాధ్యులపై పెత్తనము కట్టిపెట్టుట వివేక మేకాక, స్వకాల వివాస కరమగుచు న్నుది. రయితుల కార్యముల నిర్వహణ వలన బాధ్యులపై రయితుల నాయకులకే పెత్తనముచుట్ట వలన బాధ్యులు స్వకార్య నిర్వహణమునకు ప్రయత్నములకు సాధ్య ముకానెచ్చును.

III

తాలూకా, జిల్లా బాధ్యులు, జమీందారుల వశమగుచో, ఆ జమీందారులను వారి అనుయాయులను తమ స్థానిక ప్రభుత్వ కార్యములు సక్రమముగా నడుపబడుచున్న వారేదాయని ప్రశ్నించుటకు రయితులకు సులభ సాధ్యముకాదు. ఎప్పుడైనగాని ఏ తాలూకాబాధ్యు మొదలుగాని, లేక ప్రెసిడింటుగాని, తన ధర్మము నిర్వహించక ప్రజలయవసరముల గమనించక, రయితులకు సౌకర్యముల గూర్చక, స్వలాభాపరుడై యున్నగాని, లేక, అజాగ్రత్త జూపినగాని, అట్టి సభ్యునిగాని, అధ్యక్షునిగాని రయితులు తగురీతి మందలింపజాలరు! ఏరీతి జూచితా మందరు భయమంచుచురో, ఎవ్వరికో పతాపముల వలన తామనేక బాధలకు లోనగుచురో ఏరికృపా కటాక్షముల సంపాదించుటకై తామందరు సదాప్రయత్న పడుచుండవలెనో, అట్టి జమీందారుల నె గనుక, తాలూకా, జిల్లాబాధ్యులపై పెత్తన దారులుగా చేసినచో వారిపై రయితుల కికేటి పెత్తనము లభించగలదు! అట్టి జమీందారులను, తమ యాజ్ఞాబద్ధుల కే సుకొను శక్తి సామర్థ్యము రయితులకు కలుగదు. ఎవ్వరు తాలూకా,

జిల్లాబాధ్యుల నిర్వహణ అధ్యక్షులపై, తమ పని నిర్వహణ వలన, వారి పని బాధ్యులకు వలెనో, అట్టి రయితులు జమీందారుల అనుగులకు మడుగులో తలపసి యున్నంత కాలము జమీందారుల కనుసన్నలపై మెలగు చుండునంత కాలము. జమీందారుల వస్తువాహన విద్యుంధితబాది, వారి పేటా బోవములు, భవభాగ్య సౌఖ్య ల గాది భ్రమకెంచునంత కాలము తగు రీతి సృభర్తమును నిర్వహించజాలరు! ఏ యెబోడులు జమీందారులకు వశంగలెమై యున్నచో, అచ్చు కల్లనా బాధ్యులపాలకులను, ముచిచెడ్డల నడిగులకు గూడ రయితులకు అవకాశము కల్గుటలేదు. అట్టి జమీందారీ పెత్తందారుల యోగ్యతా యోగ్యతల విచారించు సావకాశము రయితులకు కల్గుటలేదు. మొకటగిరి తాలూకాబాధ్యు మొకటగిరి రాకొ మరుల పెత్తనము క్రింద, పది నల్లరములనుండి యున్నను, రయితుల ధనము, లక్ష యిరువదివేలకు మించి వారు, బాధ్యు వేరిడి ఖర్చినను, తామెన్ని రోడ్లను, వంతెనలను, పారిశాలలను, ఆస్పత్రుల స్థాపించిరో యింతవరకు చెప్పగలచ వేదన్న, జమీందారులకు, వోటరు లన్నను, రయితులన్నను, ఎంతయలక వగా జూచుచున్నారో తెలియుచున్నది. అటులనే, కాళహస్తి తాలూకాబాధ్యు, నెల్లూరు, కృష్ణా జిల్లాబాధ్యులపై పెత్తనము సంపాదించు కొనిన జమీందారులు, తాము రయితుల ధనము నెట్లెట్లు ఖర్చిడి ఏయె కార్యముల నెరవేర్చిరో చెప్పకున్నారు. కారణము? జమీందారులకు రయితుల యెడభయములేకుండుట! వారికి రయితుల జూచిన లెక్కలేకుండుటయేకదా! ఏరుతమ సేనకులై యుండదగునో వారు లేము మించిన వారైయుండ, ఏరు తమ లేరు పున తమవల్ల పెత్తనము బొందుచున్నారో వారుతమ పైనెక్కి తొండవ మాచుచుండ అట్టి జమీందారుల, ప్రజాపక్ష విముఖుల

ప్రజాస్వర్ణ విధ్వంసకుల రాజాధిరాజుల నుని ప్రకటించుకొను బాధ్యులను జరిగించు రయితుల చెప్పకొనుట లేక పాటకాక స్వకాల వివాస కరమేకాక స్వకార్య విచ్చిన్న దాయకమగుచున్నది. రయితుల ధనముపై రయితుల బాధ్యులందు కలెమై వామరముల నిర్వహణ, రయితుల మెదలనే రయితులెన్నకొనుట భాగ్యము. పైగా రయితులవిధి కృత్యమై యున్నది.

త్రైవిజ్ఞ

భక్తి, పాపిష్టి, చిత్త, రాజీము
పారిశ్రామిక విషయముల నిష్పత్తి
పాతముగ చర్చించు వార పత్రిక.
సంవత్సర చందా రూ 2½/- మాత్రము.
వలయువారి కిండి చిరునామాకు వాసి తెప్పించుకొనుడు.
మేనేజరు
"త్రైవిజ్ఞ"
828, హైకోర్టు,
రెండియా రౌట, మద్రాసు.

కృషీ వలుడు

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయకుల పాలిటనురభి
తమత్రణి జమీందారైతు మహాజన సంఘము
యాజమాన్యమున
1, 15 శేడిల కెలువడు పక్షపత్రిక.
సం॥ చందా 2 రూపాయలు మాత్రము
పత్రిక కార్యాలయము
నెం 6. లాయర్ చిన్నతంబి మొదలిపిధి,
పాకాయశేట, మద్రాసు.

విధురవిలాపము.

వారణాసి స్వరప్రభుత్వశాస్త్రీగారు.

1920-21 విద్యుత్సంవత్సరము.

తే. చిత్తుడుకొండపు చేరుకొండ చిత్తుడుకొండ
ప్రభుత్వమునకు కోమలముల లలితములు
గొంతుగొంతుల చుట్టూరే కలిగిపోవల
కాలవారమును ప్రకృతిలో గలిపివైత.

తే. చాలగా చూచి కనుపూరు సంతసించ
దికల పాపములను దీనిముట్ల చేరిల్లు
నీలము దివలక ప్రాప్తమై పాపముల
నీలములను దీనిముట్ల చేరిల్లు.

తే. రేయిలమును జూరచే గృహనంది
కారుకన్నులు వెల్లువై గట్టుకరయ
మీదము యుగముగ గనుపట్టె చావదంగి
దెడ్డియట్టుల దలపించు చేతుచేత.

తే. అవిరతాను జాలము లాపరాక
వెల్లువైచార మదిలోని చేయనస్య
మావలించు రోమాచమ నడి మిషను
నీను నాశ్మప్రకాశమై నమ్మిగొల.

తే. సుధగ మాలతీసంజాత సుమము లట్లు
నీనుగుణములు విలసిల్లు నిర్మలాగి,
స్మృతికినచ్చిన నయ్యవే హలముసేయు
నన్ను విశ్రాంతి గనని విపన్నమగు.

తే. వేమల బూదొట్టలోనిది పెంచుకొన్న
బురుతపన్నులు మొక్కన బూలునిండ
విధవకుంబుల మాయించె వేరుపురుగు
సాకికొన్నట్టి వారలు శోకమంద.

నూతన జిల్లాజడ్డి

నెల్లూరు జిల్లా జడ్డి

శి. వి. కృష్ణస్వామయ్యగారు.

నెల్లూరుజిల్లా జడ్డిగానుండిన కృష్ణస్వామి
య్యగారు ఈనెల ౧౦వ తేదిన ఉద్యోగము నుం
డివిరమించుకొని వెళ్ళిరి. వారిస్థానమున నియమంబు
దిన భుజంగరావుగారు యీనెల 20-వ తేదిన
నెల్లూరువచ్చి చాక్రపుచ్చుకొనిరి.

ప్రధానన్యాయమూర్తిగ నెందరు
జిల్లాజడ్డిలో వచ్చుచు పోవుచునుండిరిగాని,
శ్రీ కృష్ణస్వామయ్యగారికి పోరులుగావి
చిన విధగౌరవసత్కారముల యిదివరకే
యధికారియు పొందియుండలేదు. వారీప
ట్టగామున అడుగిడినది మొదలు పోరులు

తే. మలయమారుల శ్యామముల్లలయుయంద
లనులకుందాకిని కైత్యమావరింప
కన్నములపు సామము వల్లముల
గనినముందుచే భావపు క్రమభంగి.

తే. హాశోరప్రభు జల పానమున
మహిత మంచార సుమముల మాలదాల్చి
అనియింపగన తెలియు భాగము
అర్చకాదిగ మలయు పో! యలలము.

తే. సుఖము కష్టము మోములో కోకిలము
శ్రీ చుట్టయారాని జ్ఞాన మునకు
మోములముడి వేడి ముఖమున
శ్రుతిమహిమను అర్చించుచు పాల్చును.

తే. పూలం తెలువారు గొమ్మపై గొలుచున్న
విహగ యుగళాన సెటిని విశిఖ వారిని
మూయఁజేసెను గాలములోయ యపుడ!
ఎల్ల సేవించు మగపులుగిరిమీద.

తే. స్వీకృతచక శాద్య లక్ష్మీలాలయందు
నయన కాంతులనీలముల్ నాట్యమాడ
మెలగుచుండిడి వారిగాంపు మిథునమందు
నియనిన్వ కమష్టమెట్లుని నీటగలిగె.

మ. వనితాయేటికి నిచ్చటచ్చట నిటుల్
కద్యాలి నర్పించుచు
కనుల గాలెడి బాష్ప లిందువులచే
గల్గించి ముక్తావళి

దినము ల్బుచ్చుల లేకినిండునగచే
దీనుండనై యుండుట
జనుదెంతు గొనిపోమ్మనీ ననటికి నర్పించు
పాగిరాధిత.

నారాయందు జూపిన గౌరవనాల్సల్యములు
వరానాతము. అధికారమరహంకారము
లేక నట్టివానితోనేని కలసి మెలసి మెలు
గుచుండి తమసర్వతోముఖ పాండిత్యమును
ప్రగల్గించుచుండిరి. న్యాయస్థాన గౌరవ
ము నతి కుశాగ్రబుద్ధితో నిర్వహించిరి.
వీరికిప్పుడు విరామము లభించుటచే దేశసే
వకు తమ అనమాన విజ్ఞానమును వియో
గించుటకు వీరికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యము
లనొసంగభగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఆసుపత్రియేదీ?

వెంకటగిరి

నాట్యకళ

వెంకటగిరి జిల్లాకాసు ఆసుపత్రి ఆసుపత్రి అధికరములో తెల్లకట్ట పూర్వము తిర్పాది, యిప్పటికాకి విశాఖపట్నం శ్రీరేణి కారాయణ రెడ్డిగారి ఆసుపత్రిలో నుంచి కొరకట్టగా రేణి కరవని యీ ఆసుపత్రిని యిచ్చుటకు 10 మైళ్ళ మోరమున అరకపాకెమున పోయింది. అరకపాకె మునకు ఒక మైలు దూరమున అమావలో ఒక ఆసుపత్రి యుండగా యిది సమీపములో నుండియే ఆసుపత్రిని పోయింపుట ఎంతటి శ్రుద్ధి చేసినానో పాతపూరించినది.

అధికరములో పోయియున్నచో మట్ట ప్రక్కల 10 మైళ్ళ కరకు ప్రజలకు ఆసుపత్రియేగా యుండి యుండును. ఇంకామార్గము ఉపకారము చేయి యిచ్చుమరిచినాని తిరుగా ఓట్లై అడవికిం దిమివ తరించకలసిన బాటయి బట్టుట విచారకరము. వారిట్లున్నను, ఓట్లైవను నిర్దులేదా? అరకపాకెమునకే పోయి ఓట్లమగ కుమ్మల కా ధించుచున్నానో తెలియదు. ఏమియుపకారము లేకదని నీరి ముఖము కాచి మేము ఓట్లనిస్తుము.

కంతం, వివిషమము, డిక్రీలు ఇతేగా ను మ్మల ధయిచ్చు సాధనములు. ఏటికి నిడిగంటి కాళపరెడ్డి చెప్పిన సమాధానమేగా మేమును తెప్పరి.

తమ్ము మేము ఓడించివామనే కీర్తనంబు, కానీ విరమించుట న్నామని తెలిచి కీ గౌరవముకాదా?

"డిక్రీ కాటెలరేని రైతు"

అడవిదొర.

వెంకటగిరి అటవీశాఖ ఉన్నచోగోగియగు బాపర్తి రాజగోపాలరావు గారిని వెంకటగిరి తాలూకామండి హక్కి వేయమని రయితులు మహజర్ వామా పెట్టెదరని తెలియుచున్నది.

ఈ సోదర కృమివారు చేసియుండు రహస్య విషయములన్నియు రుభావు పరచుటకు రహస్యము నిర్దుపడియున్నట్లు గూడ తెలియుచున్నది.

ఆరిపోయిన దీపాలు ముప్పవెలిగిస్తారా నాటకాలమూలాన? పాపము, పద హరువేలయోపాయలు పాడుకేనుకొని, నాటకసారము గోలితన్నయత్వము తెందు ముజే వారికొచ్చిందిపొయిపోయి. యే రోకొంతమటుకు సకళముగా ఆచాయంప చేయవలసివచ్చి నోట్లో మున్నుబడిదన్న మాట. యీలాటిజోకలకు శిఖానా గ్రంథంబులో కలుగజేసుకొన్నా పరువు పోలిట్టలకు వన్నెచెచ్చిన వారైయుండునే? ఓహో! వెనుకటి మాదిరిగాదటనే ఇప్పుడు రానువాచాదిగారి పూర్తియిమిటేమో అటనే. నయమే. స్త్రీ పాత్రలను స్త్రీలేధరించాలను తక్కు-ముసమర్థించిన వాస్తవతారులే! స్త్రీ, రంగస్థలముమీద, పరపురుషుని నాథా, యనిసంబోధించి ప్రేమనటన చేయవలసి వచ్చినపుడు ఆమెసాతివృత్త్యమునకు భంగముకలుగుననే వాదనలు తర్కాలు రాకమానినాయా. మాకుమాత్రము అలాటి యిబ్బందులేమిలేవు. రక్షించారు. స్త్రీవేషధారులు దేవదాసీలు, తక్కు-వపడి జే దివాణందాసీలట. ఆంధ్రనాటకాలు చెప్పరాని పరిధిలోవెలిగే ఈరోజుల్లో, ఆంధ్రం సరిగావదువను, వ్రాయుచురానిస్త్రీలు వేషధారులైనప్పుడు, మాకు గూడా రానేవచ్చింది అవస్త. ఎట్లాగు స్త్రీలు వేషధారులంటే కళకు అట్లనే వన్నెవూడి పడుతుందట. ఆంధ్రదేశము తదేకదృష్టితో యీనూతన నాటకసమ్మేళనమునకై యెదురుచూస్తుందట. నాటకాలలో యేదో కొంత పాటుబడ్డ స్వానుభవము చేతనాటిభిప్రాయముచెప్పను.నామీదకోపపరికరించి మెలవరరాజాగారు జ్ఞప్తికివస్తేగుండెబల్లు

కుంభకోణము జరిగినది.

అట్టివరములో మూలకారకు ఒకయిల్లుకు 400 లకు తాలూకాపూర్వము కొన్నాడు అది 20 లకు పైక చేయెను. అ యిల్లు మొదట సాధించి. అరిగిరెడ్డి గొట్టకాటి వెంకటగిరి రెడ్డిగారి పేర విక్రయము చేయించి తిర్పాత లోయి వారికి విక్రయించి. దీనిలో కావల్లి వెంకటాద్రి మారావుగారి కింకిరకకు సంబంధమున్నదో, రెడ్డిగారి కుంభకోణకు సంబంధమున్నదో కుమారరాజాగారు విచారించురా?

ఇట్టి దుర్వినియోగముల కండ్లార గాంచి నియంతులను తిరుగా ఆ స్థానములకు నిమ్మబంధమని ఓట్లయియున్నాడు.

ఓట్లైమి సమాధానమున్నదా?

"ఒక ఓట్లయి."

లంచములు.

వెంకటగిరి తాలూకాలో ఉండరు ఉద్యోగులు తీసుకొనిన లంచముల గూర్చి జమీందారీ రయితు సంఘమువారు కొందరు గ్రామస్తులరెడ్డి ప్రేమిమండలలో నివాస్తీలుమెంటుల సేకరించియున్నాడు. వాటిని త్వరలోనే ప్రకటించవని తెలిసి కొందరు ఉద్యోగులు వారిని కాళ్ళు చుట్టకొనుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కాని ఈ కథ నిర్దుకటన జావలనే రైటుబడునని తెలియుచున్నది.

మరియు.ది. అందులే యిచ్చుట స్త్రీలున్నారగుదూ. కొంతమెరుగే. నాట్యకళయెడ మారెంజోనాయనగారికితటి అపూర్వశ్రద్ధయేలకలిగించ ,దనేసందేహం మాదువ మెలకు రాకమానగు. నేనెట్లాగుతీర్చకలేవుదు. జమీందారీస్థానములలో వ్యభిచారిము యీదాసీల మూలమున మరెంతవృద్ధియగు ఘోషనుమాన్వేదానికి యీనాటకాలుప్రధమసోపానమట. సదుద్దేశముతో యేవని చేసినా అదిసక్రమంగా యేలకొనసాగింది? కానీ.డి. త్వంగా ఆంధ్రదేశము ఉవ్వెప్పు రుచున్నది. నేనుగూడా తదభి వృద్ధికోసం జగన్నాటక సూత్రధారుని ప్రార్థిస్తుంటా.

మల్లిశెట్టి వెంకటకృష్ణయ్య
తెలంగాణుడు

ఇకలు చదువునుమూచి మోసపోకుడు
అవ్యతాంజనం దీపోవారి

తా మ ర తై ల ము

విచ్చి 0-6-0

12 & 3-8-0

చాలాకాల నునుతుగల తామరతైలము క్రిమినాశకములను చాలముచి
మరియుతో తయారుచేయుచు 40 సగా ముడి నుజ్జురేగించివది తల్పి
నుడియున్న తామర, రేట, ఏనుగగళ్ళ, శోభి, పోవలు మొదలగువానిని రెం
డే పూతంతో విచ్చాలముచేసి చర్మమును శుభ్రపరుచును. దీనిని చర్మము
పైరాచిన మంటయుంచును. చర్మము నలువెక్కిన, పూచునవచ్చును.

అవ్యతాంజనందీపో } పోకీపులు: 1. ప్యాంటికం పెసిమద్రాసు
బొంబాయి } 2. ఎ. బి. ఫర్మికు, మద్రాసు
మద్రాసు } 3. జె. యం. షెల్. మద్రాసు

నెల్లూరు అడివనల్ డిస్ట్రిక్టు
మునసబుకోర్టులో

స్కాలు. నెం. 1698 OF 1932.
వా.వి. కంఠగోపాలుగారు.
ఎడిటర్.

ప్రకటన. తాటివొండు మంతలము
యొక్కముద్రా చొక్కానుడుట్టి
రు 53-6-8లకు తెచ్చివదావా పగ్గి
కి నోటీసునిది శ్రుతు 3-1-1933వేదికి వా
యిదా నేమంటియున్నది. సదరుతేదీన పగ్గి
తివాది స్వయముగాగాని నేటియదాగా
ని ఈజరుగానియెడల సదరుదావా పగ్గి
వాది పోక్షునును తీర్మానించుచును.
చివ్రకుల కిష్టపావ్వి,
వాది ప్రిడరు.

గ్రాండ్ నేషనల్ స్వీప్ (లాటరీ)

ఐరిష్ హాస్పిటల్ ట్రస్టు లిమిటెడ్ వారిచే నడుపబడు చున్నది
24 మార్చి 1933 సం॥ తేదీని ఐన్ శ్రే (ఇంగ్లాండు)లో పందెము జరుగును.
చందా, మామూలు మెయిలు ది 2-2-33 సం॥ వరకు టిక్కెట్లు 1-కి రు 7-12-0 లు.

లింకోలన్ షైర్ హ్యాండిక్యాప్ స్వీపులాటరీ.

మ్యూచుయల్ క్లబ్బు వారి చే నడుపబడు చున్నది.
22 మార్చి 1933 సం॥ తేదీని లింకోలన్ (ఇంగ్లాండు)లో పందెము జరుగును.
చందా, మామూలు మెయిలు ది 22-2-33 సం॥ వరకు టిక్కెట్లు 1-కి రు 4-12-0 లు.
ఈపై రెండుక్లబ్బుల టిక్కెట్లున్న దిగువ విలాసదారుయొద్ద దొరుకును. గనుక సామ్మతో అర్హులగువారితో వచ్చును.
టి. సి. రెడ్డి, రాజమండ్రి (తూర్పు నోదావరిజిల్లా.)
అధికారమును పొందిన ఏకైకు.